

SYLLABUS I LËNDËS “TEKNOLOGJIA E SHFRYTËZIMIT PYJOR”

Të dhëna bazike të lëndës	
Njësia akademike:	Fakulteti i Shkencave të Pyjeve dhe Mjedisit
Titulli i lëndës:	Teknologjia e shfrytëzimit pyjor
Programi:	Shkencat e Pyjeve dhe Mjedisit
Niveli:	Bachelor
Statusi lëndës:	Obligative (O)
Viti i studimeve:	Viti i dytë / Semestri i tretë
Numri i orëve në javë:	3+2
Vlera në kredi – ECTS:	6
Koha / lokacioni:	Do shpallet
Mësimdhënësi i lëndës:	Prof.Asoc.Dr. Ylli Kortoçi
Të dhënat kontaktuese:	E-mail:ylli.kortoci@uni-prizren.com; Mob.+38345846817
Përshkrimi i lëndës:	Në modulën Teknologjia e shfrytëzimit pyjor trajtohen tema të cilat i vijnë në ndihmë përgatitjes së studentëve si teknikien të ardhshëm të mbareshtrimit të qëndrueshëm të pyjeve dhe mjedisit në teresi. Teknologjia e shfrytëzimit të pyjeve, duke realizuar shfrytëzimin e drurëve që kanë arritur moshën e pjekurisë, krijon kushtet e ripërtitjes së pyllit, eliminon bazet për një ekuilibër të mirë ekologjik. Operacionet e rrallimit dhe nxjerrjes së drurëve të semurë janë faktore të tjera konkurruese me të njëjtin objektiv. Teknologjia e shfrytëzimit pyjor do të shërbejë për studentët, që të pajisë dhe të aftësojë ata me njohuri bazë teorike dhe praktike të zbatimit të teknologjisë dhe projektimit të games së gjere të punimeve dhe prerjes pyjore. Me tej studentët marrin njohuri teorike të thelluara për ndërtimin, funksionimin, mirëmbajtjen dhe përdorimin e makinave dhe mjeteve për kryerjen e punimeve pyjore, të cilat janë të domosdoshme për rritjen e rendimentit të punës, krijimin e kushteve të përshtatshme për sigurinë dhe shëndetin në punë. Përdorimi i mekanizimit në shkallën e duhur jo vetëm që shton të ardhurat për punëtorët por mbron edhe mjedisin pyjor nga dëmtimet. Në këto leksione janë trajtuar probleme të tilla si: Prerja dhe përpunimi i parë i lëndës drusore në pyll; udhët e ndryshme teknologjike për nxjerrjen e materialit drusor nga parcela drejt rrugëve automobilistike, prandaj të cilave bëhet stivimi dhe me pas ngarkimi për në vendet e pranimit apo përpunimit të mëtejshëm; parimet bazë, hartimi i detyrës së projektimit; organizimi i fuqisë punëtore, shfrytëzimi dhe vlerësimi i drurëve pyjor nëpërmjet zbatimit të teknologjive me të përparura dhe me të efektshme. Zgjedhja e një sistemi të shfrytëzimit pyjor, duke u përqendruar sidomos në faktore teknike dhe ekonomike dhe rregullat silvikulturale; organizimi

	dhe planifikimi i punimeve; matja e kohes dhe produktivitetit ne shfrytezimin e drurit. Kohet produktive dhe jo produktive. Planifikimi i punimeve dhe zbatimi praktik ne kantier. Trajtohen mjetet e thjeshta si; Leva, Pyka, Karrukulla fikse (Pulexho fikse), Karrukulla e levizeshme (Pulexho e levizeshme), Polispastet, Arganellot dhe Plani i pjerret. Pervec operacionit te transportit toksor qe kryhet me traktore dhe paisjeve te tyre mekanizimi pyjor trajton dhe transportin ajror si me miqesori me mjedisin pyjor dhe me gjere. Per kete lloj transporti studjohen me hollesi motoarganot tradicionale dhe mobile apo edhe teleferiket pyjor. Per keto makineri jepen njohuri jo vetem per ndertimin dhe funksionimin e linjes por edhe per pjeset konstruktive kryesore si litaret e celiket, pilonat dhe vagonetat, ndrsa helikopteret trajtohen sa per te marr njohuri fillestare lidhur me ta. Mekanizimi pyjor nuk le jashte vemendjes mekanizimin e punimeve ne pyjet e rinj natyror dhe artificial.Dhe se fundi mekanizimi i mbrojtjes se pyjeve nga zjarri.
Qëllimi i lëndës:	Nepermjet zhvillimit te programit te modulit “Teknologjia e shfrytezimit pyjor “ studentet do te marrin informacionin e nevojshem për menyrat e nderhyrjes me ane te prerjeve ne pyje; projektimin e parceles ku do te nderhyhet me prerje; perdorimin e teknologjive te pershtatura per Kosoven, dhe teknologjite e avancuara qe perdoren sot ne bote; paisjet dhe teknologjite e prerjes. Modifikimin e sistemeve tradicionale të punës me sisteme dhe teknika të reja pune; përdorimin e energjive të çliruara me kosto të ulët; përdorimin e mjeteve komplekse që ndihmojnë në mënyrë të dukshme kryerjen e punës por gjithmonë kjo gjë është e lidhur me rreziqe të mëdha të natyrës fizike, ekologjike dhe ekonomike. Njohjen e mjeteve që do të përdoren, si dhe mundësitë, kufizimet dhe sistemet e përdorimit të tyre. Vjeljen e produkteve drusore të pyllit ose shfrytëzimin e tij, ndërsa sot puna është transferuar duke i kushtuar më shumë vëmendje kultivimit të pyllit për mbrojtjen e tokës nga erozioni, ruajtjen e regjimit ujor dhe në krijimin e funksioneve social – estetike. Rruget e nxjerrjes se materialit drusor dhe menyrat qe perdoren. Kohet produktive dhe joproductive , evitimi i kohes se humbur.Organizimin e kantierit etj.

Rezultatet e të nxënit:	Pas perfundimit te ketij kursi studenti duhet te jene ne gjendje te: ✓ Identifikojne teknologjite dhe sistemet teknologjike te prerjes se pyjeve. ✓ Te pershkruajne organizimin e kantierit te prerjes, rrezimit dhe asortimit te drureve. ✓ Perdorin parimet e pergjithshme te rrezimit dhe asortimit. Kallapen e drejtimit. Rrezimi i drureve te medhenj. ✓ Zgjedhin veglat e rrezimit, heqjes se degeve, asortimit dhe te çarjes. Veglat e matjes. Paisjet e transportit drusore me krah dhe te mekanizuar si traktoret, motoaganot, harvester, procesor dhe pajisjet ndihmese te tyre. ✓ Projektojne grumbullimin, nxjerrjen e matrialit drusor (transporti i brendshem) dhe transportin ne rrugen auto (transporti i jashtem) si dhe faktoret qe ndikojne ne zgjedhjen e makines pyjore dhe sistemin e punes te zbatuar.		
	Ngarkesa e studentit (duhet të korrespondoj me rezultatet e të nxënit të studentit)		
Aktiviteti	Orë	Ditë/javë	Gjithsej
Ligjërata	3	13	39
Ushtrime teorike/laboratorike	2	13	26
Punë praktike	-	-	-
Kontaktet me mësimdhënësin/konsultimet	1	15	15
Ushtrime në terren	2	8	16
Kollokfiume, seminare	2	1	2
Detyra të shtëpisë	-	-	-
Koha e studimit vetanak të studentit (në bibliotekë ose në shtëpi)	2	15	30
Përgatitja përfundimtare për provim	2	8	16
Koha e kaluar në vlerësim (teste,kuis,provim final)	2	2	4
Projektet, prezantimet ,etj	2	1	2
Totali			150 orë (6 ECTS)
Metodologjia e mësimdhënies:	Ligjërata, diskutime, ushtrime laboratorike, ekspedita, konsultime, seminare, projekte të pavarura, kolokviume, detyre kursi, provime.		
Metodologjia e vlerësimit:	Vlerësimi i parë (kolokvium): 10%, Vlerësim i dytë (kolokium): 10%, Seminaret ose angazhime tjera: 10%, Vijimi aktiv i rregullt: 10%, Provimi final: 60%, Total: 100%.		

Literatura	
Literatura primare:	Mine V. Leksionet Mekanizimi Pyjor (2014) Qendro at al “Mekanizimi i Shfrytezimit Pyjor”. Haxhi Avram. (2014) “Teknologjia e Shfrytezimit Pyjore” Kortoçi, Y., Kellezi, M. (2012): Shfrytezimi i pyjeve te ahut te Shqiperise me nje silvikulture te qëndrueshme.
Literatura shitesë:	Ylli Kortoci , Mirvjena Kortoci (2020). “Comparison of time consumption and productivity during beech forest felling and processing in two different working conditions”, Bilge International Journal of Science and Technology Research, Volume: 4, Issue: 1, 43-47. Ylli Kortoci, Mirvjena Kortoci. (2021) “Time Consumption and Productivity in Wood Extraction Using Traditional Cable Car”. Prizren Social Science Journal, Volume 5, Issue 2, pp. 39-45.

Plani i dizajnuar i mësimit:		
Java	Ligjërata	Ushtrime
<i>Java e parë:</i>	Hyrje ne vecorite e teknologjise se shfrytezimit pyjor.	Ushtrime mbi pyllin dhe prerjet e pyjeve. Vecorite e teknologjise se shfrytezimit pyjor.
<i>Java e dytë:</i>	Njohja me makinerite e prerjeve te pyjeve. Prodhimi. Nxjerrja e drurit. Rrezimi i mekanizuar. Metodot e prerjes se drurit.	Mekanizmat qe perdoren per prerjen e pyjeve. Prodhimin. Nxjerrjen e drurit. Rrezimin e mekanizuar. Metodot e prerjes se drurit.
<i>Java e tretë:</i>	Motorret me djegje te brendeshme Teknologjia dhe sistemi teknologjik. Efektet e teknologjise. Sistemi teknologjik. Perberja e nje sistemi teknologjik. Proceset.	Njohja me mekanizmat dhe sistemet e motorve me djegie te brendshme. Sistemi teknologjik. Perberja e nje sistemi teknologjik.
<i>Java e katërt:</i>	Prodhimi drusor me krah. Organizimi i kantierit. Rrezimi. Puna pergaditore per rrezim. Parime te pergjithshme te rrezimit. Kallapa e drejtimit. Rrezimi i drureve te medhenj.	Mjetet qe perdoren per prodhimin drusor me krah. Parime te pergjithshme te rrezimit. Kallapa e drejtimit. Rrezimi i drureve te medhenj.
<i>Java e pestë:</i>	Heqja e degeve. Nevoja per heqjen e degeve. Parimet e	Motorsharrat, pjest perberese te saje. Teknika e heqjes se degeve. Heqja e

	pergjitheshme te heqjes te degeve. Teknika e heqjes se degeve. Heqja e degeve me motosharre. Heqja e degeve te drureve te trashe.	degeve me motosharre. Heqja e degeve te drureve te trashe.
<i>Java e gjashtë:</i>	Pastrimi i levores. Levorimi i llojeve halore. Copetimi i drurit. Perpresite e levorimit. Veglat manuale te levorimit Teknikat e levorimit te mekanizuar.	Mirembajtja e motorsharres. Njohja me makinat te heqjes se levores dhe coptuese. Levorimi i drureve. Teknikat e levorimit. Levorimi i mekanizuar.
<i>Java e shtatë:</i>	Përgatitja e mekanizuar e parces pyjore. Asortimi i lendes drusore. Asortimi silvic. Teknikat e assortimit. Kritret e assortimit. Standartet dhe kushtet e asortimenteve.	Asortimi silvik. Asortimi industrial. Teknikat e assortimit. Kritret e assortimit. Kolokium pjesa e pare.
<i>Java e tetë:</i>	Seksionimi. Teknikat e seksionimit. Rregullat baze. Carja me krah. Carja e mekanizuar	Seksionimi me motrsharre ne parcele dhe sheshdepozitim. Mekanizmat e çarjes se drurit. Perpresite qe ato kane. Mjetet manuale per çarjen e drureve.
<i>Java e nëntë:</i>	Paisjet e prodhimit drusor me krah. Paisjet prerese per prodhimit e druve te zjarrit. Veglat e matjes.	Paisjet suplementare te prodhimit drusore me krah. Veglat e rrezimit dhe te çarjes(sepata, varreja ,pykat , motorsharra,etj). Veglat e matjes.
<i>Java e dhjetë:</i>	Prodhimi drusor i mekanizuar (harvesteri). Rrezim – stivimi. Frezat. Sharrat. Kokat e rrezimit. Krahu i rrezimit. Mjetet.	Njohja me makinat coptuese. Makinat kombinat (prerje, rrezim. heqje degesh, asortim dhe stivim). Sharrat. Kokat e rrezimit. Krahu i rrezimit.
<i>Java e njëmbëdhjetë:</i>	Grumbullimi. Nxjerrja e matrialit drusor (transporti i brendshem). Sistemim grumbullimi (traktor dhe motororgano). Terheqja me kafshe. Kanaletat per drute e zjarrit.	Njohja me paisjet ndihmese te traktoreve pyjor , bujqesore. Sistemim grumbullimin e materialit. Terheqjen me kafshe. Terheqjen me motorgano. Zvarritjen. Kanaletat.
<i>Java e dymbëdhjetë:</i>	Produktiviteti i punimeve te rrezimit. Kohet produktive. Koha jo produktive. Metodologjia e shfrytëzimeve te pyjeve te ahut. Trungishtet e ahut. Cungishtet e ahut. Grumbullimi, stivimi i materialit drusor. Grumbullimi ne anen e rruges. Matja e materiali te nxjerre.	Praktike mbi produktivitetin e punimeve te rrezimit. Kohet produktive. Koha jo produktive. Metodologjia e shfrytëzimeve te pyjeve te ahut. Trungishtet e ahut. Cungishtet e ahut. Grumbullimi, stivimi i materialit drusore. Grumbullimi ne anen e rruges. Matja e materiali te nxjerre.

<i>Java e trembëdhjetë:</i>	Transporti i drurit me telefrik, Teleferiket tradicional dhe teleferiket e levizshem. Transporti me rreshqitje dhe me rrugët ujore. Transporti në rrugën auto.	Ushtrime. Llogaritja e kapacitetit mbajtës të tamburit. Llogaritja e forcave të montimit të linjës. Tamburot me një litar dy litare etj. Transporti në rrugën auto. Transporti me helikopter. Kolokium pjesë e dytë.
<i>Java e katërbëdhjetë:</i>	Nderhyrjet silvikulturale. Pastrimi/ rrallimi me krah. Përgatitja e parces pyjore me mjete krah. Përgatitja e mekanizuar e parces pyjore.	Dispozita të përgjithshme. Prerja rrezuese me krah dhe me motosharë. Rrezimi i drurëve nga kacavjerrja. Heqja e degeve me krah dhe motosharë. Trupimi me krah dhe motosharë. Prerja e mekanizuar dhe konvertimit.
<i>Java e pesëmbëdhjetë:</i>	Teknologjia e shfrytëzimit të pyjeve. Dispozita të përgjithshme. Prerja rrezuese me krah dhe me motosharë. Rrezimi i drurëve nga kacavjerrja. Heqja e degeve me krah dhe motosharë. Seksionimi me krah dhe motosharë. Prerja e mekanizuar dhe konvertimit.	Dispozita të përgjithshme. Transporti me krah. Transporti me lugje. Transporti me kafshë. Transporti me skidder dhe arganello. Transporti me forwarder. Transporti me teleferik. Operacionet me rrezikshmeri të lartë. Ngjitje në drurët pyjor. Shfrytëzimi i materialit drusor të rrezuar nga stuhite.
Politikat akademike dhe kodi i sjelljes		
Studentët janë të obliguar në vijimin e rregullt në ligjëratë, marrin pjesë në vizita studimore në terren (ekskursion). Shkycja e telefonave celularë, hyrja me kohë në sallën e mësimit dhe mbajtja e qetësisë në mësim po ashtu janë obligative.		